

ॐ
संस्कृतभारती
पत्रालयद्वारा संस्कृतम्

शिक्षापरीक्षा

समयः - घण्टात्रयम्
अङ्काः - १००

दिनम् - विकारि सं॥ श्रावणकृष्णदशमी
भानुवासरः, २५.०८.२०१९

1. अ. द्वयोः सुभाषितयोः अन्वयार्थं विलिख्य तात्पर्यं कन्नडभाषया आङ्ग्ल-
भाषया वा लिखत । ८

१. यथा ह्येकेन चक्रेण न रथस्य गतिर्भवेत् ।
एवं पुरुषकारेण विना दैवं न सिद्ध्यति ॥
२. दानं भोगो नाशस्त्रिस्तो गतयो भवन्ति वित्तस्य ।
यो न ददाति न भुङ्क्ते तस्य तृतीया गतिर्भवति ॥
३. यः प्रीणयेत्सुचरितैः पितरं स पुत्रो
यद्भूरिव हितमिच्छति तत्कलत्रम् ।
तन्मित्रमापदि सुखे च समक्रियं यत्
एतत्त्रयं जगति पुण्यकृतो लभन्ते ॥

आ. द्वयोः श्लोकयोः पदविभागम् अन्वयरचनां च कृत्वा तात्पर्यं कन्नडभाषया
आङ्ग्लभाषया वा लिखत । ८

१. तस्मान्नाहं वयं हन्तुं धार्तराष्ट्रान् स्वबान्धवान् ।
स्वजनं हि कथं हत्वा सुखिनः स्याम माधव ॥
२. न काङ्क्षे विजयं कृष्ण न च राज्यं सुखानि च ।
किं नो राज्येन गोविन्द ! किं भोगैर्जीवितेन वा ॥
३. दृष्ट्वेमं स्वजनं कृष्ण युयुत्सुं समुपस्थितम् ।
सीदन्ति मम गात्राणि मुखं च परिशुष्यति ॥

इ. अनयोः प्रहेलिकयोः अर्थम् उत्तरं च कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा
लिखत । ४

१. वृक्षाग्रवासी न च पक्षिजातिः तृणं च शय्या न च राजयोगी ।
आपीतवर्णो न च हेमधातुः अतश्च ताम्रः सुरसः क एषः ?
२. यजमानेन कः स्वर्गहितुः सम्यग्विधीयते ।
विहायाद्यन्तयोर्वर्णौ गोत्वं कुत्र स्थितं वद ॥

(पू.प.प.)

ई. एकं न्यायं कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा विवृणुत ।

३

१. बकबन्धप्रयासन्यायः । २. अशोकवनिकान्यायः ।

2. अ. संस्कृतेन उत्तरं लिखत ।

४

१. सप्तानां मोक्षदायिकानां नामानि लिखत ।

२. कति रसाः सन्ति ? ते के ?

आ. सूक्त्योः अभिप्रायं कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत । ४

१. धर्मं जिज्ञासमानानां प्रमाणं परमं श्रुतिः ।

२. स्वे स्वे कर्मण्यभिरतः संसिद्धिं लभते नरः ।

इ. संस्कृतभाषया पूर्णवाक्येन उत्तरं लिखत ।

७

१. हिरण्यकशिपुः जन्मान्तरे कः जातः ?

२. के मिलित्वा मन्त्रालोचनम् अकुर्वन् ?

३. श्रीकृष्णः किं प्रतिज्ञावचनं दत्तवान् आसीत् ?

४. कस्य अपहरणं न कर्तव्यम् इति वनेचरः उक्तवान् ?

५. विवेकिनः किम् इच्छन्ति ?

६. इन्द्रः केन आराधनीयः ?

७. भीष्मः कं पूजार्हम् अवदत् ?

ई. ससन्दर्भं कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा विवृणुत ।

१२

१. केवलम् उत्साहो न कार्यसाधकः ।

२. शत्रूणां विनाशं कुरु ।

३. स्त्रीणाम् उपदेशवचनेषु पुरुषाः प्रायेणानादरं प्रकटयन्ति ।

४. कृष्ण ! भवान् सर्वं जानाति ।

3 अ. एतानि पदानि उपयुज्य वाक्यानि रचयत । (दशानाम्)

१०

१. अध्ययनम्

२. प्राप्य

३. हतवान्

४. रक्षणीयम्

५. याचमानेन

६. भवितुम्

७. बद्ध्वा

८. निन्दन्ती

९. क्रीणानः

१०. नृत्यन्तम्

११. कम्पमानस्य

१२. गीतवतीषु

आ. एकं विषयम् अधिकृत्य दशभिः वाक्यैः संस्कृतेन लघुप्रबन्धं लिखत ।

५

१. श्रीकृष्णस्य राजसूययागार्थम् इन्द्रप्रस्थं प्रति प्रयाणवर्णनम् ।

२. धर्मराजाय द्रौपद्याः उपदेशः ।

इ. सन्धिं विभज्य सन्धिनाम लिखत ।

१. तपश्चरामीति २. ममाभिलाषोऽस्ति ३. विविधैर्भूषणैर्विभूषिताः
४. किञ्चिच्चिन्तयामि ५. तस्मिन्नेवैषा

ई. संयोज्य सन्धिनाम लिखत ।

१. अप् + आदीनाम् २. मरुत् + चलति ३. वक्रं + चलति
४. तत् + नाम ५. उत् + श्वासः

4 अ. आवरणे दत्तानां शब्दानाम् उचितैः रूपैः रिक्तस्थानानि पूरयत ।

१. तत्र छात्रस्य पिता गुरुराजः । (नृत्यन्)
२. बालकेषु अमितः उन्नतः । (पठन्तः)
३. उपरिष्ठात् शिलाखण्डात् जनाः भीताः । (पतन्)
४. वेदम् वटुभिः गुरुः नमस्कृतः । (अधीयानाः)
५. तस्मै भवती पानीयं दत्तवती किम् ? (भाषमाणः)
६. वेदनां पुत्रं माता प्रीत्या पश्यति । (सहमानः)

आ. आवरणे दत्तानां शब्दानां सत्सप्तमीरूपं लिखत ।

१. (अध्यापकः आगतः) छात्राः उत्थितवन्तः ।
२. (जलं नीयमानम्) घटः पतितः ।
३. (परीक्षाः समाप्ताः) बालाः प्रवासार्थं गतवन्तः ।
४. सूचनां (दत्तवान् राजा) सैनिकाः धावितवन्तः ।

इ. कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा अनुवदत ।

१. दुर्जनाः निन्दन्तः एव तृप्तवन्तः ।
२. जनाः वनं गच्छन्तं रामम् अवलोक्य रुदितवन्तः ।
३. तत्र तिष्ठन्तीभ्यः महिलाभ्यः सङ्गीतं रोचते ।
४. पचमाना पाचिका पाकशालां स्वच्छं स्थापयति ।
५. विक्रीणानेन आपणिकेन वस्तुनः मूल्यम् उक्तम् ।

ई. संस्कृतभाषया अनुवदत ।

१. Gopikas remember Krinsna while milking.
गोपिकೆಯರು ಹಾಲನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತಾರೆ.
२. Give water to the boy who is having snacks.
ತಿಂಡಿಯನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿರುವ ಹುಡುಗನಿಗೆ ನೀರನ್ನು ಕೊಡು.
३. Don't wake him who is sleeping.
ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿರುವ ಅವನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಬೇಡ.

(ಪ.ಪ.ಪ.)

४. The devotee is praying.

ಭಕ್ತನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾನೆ.

५. The boy laughs listening to the story.

ಬಾಲಕನು ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ ನಗುತ್ತಾನೆ.

5. अनुच्छेदं पठित्वा ततः दत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषया लिखत । ५

सागरस्य अपरं नाम 'जलधिः' इति । वारिधिः, उदधिः, तोयधिः इत्यपि तस्य नामानि सन्ति । सागरे अपारं जलं भवति । तत् जलं सूर्यतापकारणतः बाष्परूपं प्राप्य आकाशं गच्छति । बाष्पाणां समूहः एव मेघः । वायुसम्पर्कात् मेघस्थं जलं वृष्टिरूपेण भूमिं प्राप्नोति । भूमिं गतं जलं नदीरूपेण प्रवहति । नद्यः भूमिं समृद्धां कुर्वन्ति । सागराभिमुखं गत्वा ताः समुद्रे विलीनाः भवन्ति । एवं समुद्रजलम् आकाशं गत्वा मेघरूपं वृष्टिरूपं नदीरूपं च प्राप्य पुनरपि समुद्रं प्राप्नोति । अयं क्रमः एव 'वृष्टिचक्रम्' इत्युच्यते ।

१. सागरस्य अन्यानि नामानि कानि ?

२. सागरजलं किं रूपं प्राप्नोति ?

३. वृष्टिजलं भूमौ केन रूपेण प्रवहति ?

४. नद्यः किं कुर्वन्ति ?

५. नदी, बाष्पम्, मेघः, वृष्टिः - एतानि पदानि क्रमेण लिखत ।

